

॥ ४७ ॥ ४८ ॥ ४९ ॥ ५० ॥ इत्यारण्यके पर्वणि नैलकंठीये भारतभावदीपे एकोनसप्ततितमोऽध्यायः ॥ ६९ ॥ ॥ ४७ ॥ ॥ ४८ ॥ ॥ ४९ ॥ ॥ ५० ॥ अथेति ॥ १ ॥ जांगासुरिः क्रतुपर्णः ॥ २ ॥ ३ ॥ यदिवासौ सप्तद्वः स्याद्यदिवाप्यधनो भवेत् ॥ यदिवाप्यसमर्थः स्याज्ज्ञेयमस्य चिकीर्षितं ॥ ४७ ॥ एवमुक्तास्त्वगच्छंस्ते ब्राह्मणाः सर्वतोदिशं ॥ नलं मृगयितुं राजंस्तदाव्यसनिनंतथा ॥ ४८ ॥ तेषुराणिसराष्टाणि ग्रामान्योषांस्तथाश्रमान् ॥ अन्वेषंतो नलं राजन्नाधिजग्मुर्द्विजातयः ॥ ४९ ॥ तच्च वाक्यं तथा सर्वतत्र तत्र विशांपते ॥ श्रावयांचक्रिरे विप्रादं मयं त्यायथेरितं ॥ ५० ॥ इति श्रीम. आरण्यके. नलोपाख्यानपर्वणि नलान्वेषणे एकोनसप्ततितमोऽध्यायः ॥ ६९ ॥ बृहदश्व उवाच अथ दीर्घस्य कालस्य पर्णादो नाम वैद्विजः ॥ प्रत्येत्य नगरं भैमीमिदं वचनमब्रवीत् ॥ १ ॥ नैषधं मृगयाणेन दमयंति मयानलं ॥ अयोध्यां न गरीं गत्वा भांगासुरिमुपस्थितः ॥ २ ॥ श्रावितश्च मया वाक्यं त्वदीयं समहाजने ॥ क्रतुपर्णो महाभागो यथोक्तं वरवर्णिनि ॥ ३ ॥ तच्छ्रुत्वा नाब्रवी किंचिद् क्रतुपर्णो न राधिपः ॥ न च पारिषदः कश्चिद्वाप्यमाणो मया सकृत् ॥ ४ ॥ अनुज्ञातं तु मां राज्ञा विजने कश्चिदब्रवीत् ॥ क्रतुपर्णस्य पुरुषो बाहुको नाम नामतः ॥ ५ ॥ सूतस्तस्य न रेंद्रस्य विरूपो हस्वबाहुकः ॥ शीघ्रयानेषु कुशलो मृष्टकर्त्ता च भोजने ॥ ६ ॥ सविनिः श्वस्य बहुशोरुदित्वा च पुनः पुनः ॥ कुशलं चैव मां पृच्छापश्चादिदमभाषत ॥ ७ ॥ वैषम्यमपि संप्राप्ता गोपायंति कुलस्त्रियः ॥ आत्मानमात्मना सत्योजितः स्वर्गो न संशयः ॥ ८ ॥ रहिता भर्तृभिश्चैव न कुप्यंति कदाचन ॥ प्राणांश्चारित्र्यकवचा न्धारयंति वरस्त्रियः ॥ ९ ॥ विषमस्थेन मूढेन परिभ्रष्टसुखेन च ॥ यत्सातेन परित्यक्ता तत्र न क्रोद्धुमर्हति ॥ १० ॥ प्राणयात्रां परिप्रेप्सोः शकुनैर्लतवाससः ॥ आधिभिर्दल्यमानस्य श्यामानक्रोद्धुमर्हति ॥ ११ ॥ सत्कृताऽसत्कृता वापि पतिं दृष्ट्वा तथागतं ॥ भ्रष्टराज्यं श्रियाहीनं क्षुधितं व्यसनाप्लुतं ॥ १२ ॥ तस्य तद्वचनं श्रुत्वा त्वरितो हि मिहागतः ॥ श्रुत्वा प्रमाणं भवती राज्ञश्चैव निवेदय ॥ १३ ॥ एतच्छ्रुत्वा श्रुपूर्णाक्षी पर्णादस्य विशांपते ॥ दमयंती रहोभ्येत्यमातरं प्रत्यभाषत ॥ १४ ॥ अयमर्थो न संवेद्यो भीमे मातः कदाचन ॥ त्वत्सन्निधौ नियोक्ष्ये हंसुदेवं द्विजसत्तमं ॥ १५ ॥ यथाननृपतिर्भीमः प्रतिपद्येत मे मतं ॥ तथा त्वया प्रकर्तव्यं मम चेत्प्रियमिच्छसि ॥ १६ ॥ यथा चाहं समानीता सुदेवेनाशुबांधवान् ॥ ते नैव मंगलेनाशुसुदेवो यातुमाचिरं ॥ १७ ॥ समानेतुं नलं मातरयोध्यां न गरीमितः ॥ विश्रांतं तु ततः पश्चात्पर्णादं द्विजसत्तमं ॥ १८ ॥ अर्चयामास वैदर्भीधनेनातीव भाविनी ॥ नले चेहागते तत्र भूयो दास्यामितेव सु ॥ १९ ॥

॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ गोपायंति पालयंति जितः स्वर्गस्ताभिरिति शेषः ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥